

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 223.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRATIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la admini-
straţie. Preţul după tarif
şi învolak.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Chestia evreiască la ordinea zilei în România.

de R. Cliflec.

Bucureşti 16 August 1913.

II.

„... Este o nedreptate... ca soldaţii evrei să fie socotiţi ca fiind de naţionalitate străină, bănuiaţi şi trataţi în consecinţă. Uniunea evreilor pământeni, pentru voluntarii evrei, câdră primul-ministru al României.

Evreii sunt o populaţie flotantă, care a venit şi va mai veni, câtă vreme traiul — traiul bun — şi îmbogăţirea vor fi mai uşoare în România decât în Rusia ori Austro-Ungaria. Potrivit cu numărul, cu bogăţia, cu aptitudinile ei, această populaţie va pătrunde şi va cuceri tot mai mult din isoarele de bogăţie ale ţării, din arterele de viaţă ale autohtonilor. Cum n'au renunţat până acum, atâtea decenii, la exclusivismul lor, la visul lor, ca — în mulţumindu-se şi pătrunzând mereu — să cucerească totul, ei cuceritorii necuceriţi de societatea românească, — tot astfel vor continua şi pe viitor.

Nu vor abdica aici, cum n'au abdicat sub presiunea numărului de zeci de milioane, în ţările Apusului, unde persistă în număr de abia câte-va zeci de mil — şi cum n'au abdicat sub presiunea unor culturi milenare. Sunt eroe, în această privinţă, două exemple în Italia, unde există abia 40.000 evrei, în mijlocul a 35 milioane italieni: actualul primar al Romei, care a refuzat cuminecătura şi fostul prim-ministru al Italiei, d. Luzzatti care nu odată a calomniat România, afirmând că, în această ţară, a celor mai largi libertăţi, li se refuză evreilor libertatea religioasă şi că duc o viaţă de robie. În paranteză fie zis, nu s'a găsit un singur evreu în România, care, aici ori în străinătate, să protesteze împotriva afirmaţiilor calomnioase ale evreului Luzzatti, după cum n'au făcut-o nici-o dată acele ziare din Bucureşti, cari fac acum propaganda pentru împământinirea în masă. Au făcut însă altceva: au însoţit calomniile cutezate cu aprecieri ca aceasta: „lumina se face!” — Şi întreb pe aceste ziare, cari pretind că servesc interesele României: e adevărat că în România vre-o dată, cineva, a cutezat să neghe libertatea cultului pentru evrei?... Este adevărat că evreii din România duc viaţă de robie?... Dacă este adevărat, pentru ce aceste ziare nu se plâng niciodată de „robie” şi de „persecuţie religioasă”?... Iar dacă nu e adevărat, pentru ce ele nu găsesc de cuvinţă să protesteze împotriva calomniei, care se aruncă în zi?!

Dar să închidem paranteza: asemenea întrebări nu vor putea primi un răspuns cinstit niciodată!!

În rezumat evreii, dacă n'au trecut bariera naţionalităţii lor în alte ţări apusene, cu atât mai puţin poate fi vorba s'o treacă în România, unde li ajută, pe lângă însuşirile rasei, numărul lor excepţional de mare şi inferioritatea autohtonilor în ceea ce priveşte armele şi scrupulele de luptă în concurenţa economică şi socială. Se vor numi deci „evrei-români”? ori vice-versa, se vor numi „români de religio-ne mozaică”, la nevoie se vor bate în piept că sunt români, cum fac cei din Ungaria. Întotdeauna însă — afară de rari excepţii — vor evita căsătoria cu o româncă, singurul pas decisiv care duce la românzarea urmaşilor.

Spre a uşura, însă, cercetarea problemei să ne punem şi în ipoteza celor cari nu găsesc o altă soluţionare a chestiei evreeşti, decât prin cedare din partea României.

În România locuiesc cel puţin 500.000 evrei. Deşi, acum când e vorba de împământinirea în masă, anumite ziare nu vorbesc decât de 200 — 300 mil, numărul lor însă poate să treacă, foarte uşor, de 600.000. Ei locuiesc, în majoritate, la oraşe şi în multe zeci de mil — împotriva legii — la sate.

Lasă că patru (4) familii evreeşti sunt indetulătoare, într'un sat, spre a acapara întreaga circulaţie, spre a pune stăpânire pe isoarele de bogăţie şi — direct ori indirect — pe braţele de muncă (fiindcă rasa aceea nu lucrează decât cu ante-braţul); lasă că un evreu ajuns în clasa conducătoare joacă rolul cât patru, şi niciodată nu numai pentru sine; lasă că, din cetatea puternică a burgeziei, îmbrăncesc elementul românesc, strâmtorându-l exclusiv la munca braţelor, ori la lefuri sârjace prin oficiile publice şi trimitându-l afară, la marginea oraşelor bogate, tot mai bogate ale României. Dar s'ar putea pune întrebarea: Nu sunt în România, probleme de o actualitate mai arzătoare, de un interes suprem pentru ţară, care să premergă grija de chestiunea evreiască?

Evreii au în România o situaţie care poate fi învidiată de cetăţenii români ai tuturor păturilor, în cari aceştia s'au introdus ori stăpânesc. Asupra acestui fapt nu poate încăpea discuţie decât dacă reana credinţă eucează a se mai rosti! Evreii, însă, voiesc să pătrundă încă în două cetăţi, în singurile cetăţi cari au mai rămas românilor: politice, în care de altfel „eclerori” încă neîmpământiniţi de mult înaintea elaburând „opinia publică” a României, — şi proprietatea rurală, unde sunt braţele cele multe şi isoarele nesecate. Şi iată, fără să vrem, problema evreiască ori mai bine primejdia evreiasă ne conduce la problemele arzătoare ale României de azi, ale României după 1907 şi 1913! Problema agrară şi reforma electorală, adică împământinirea ţăranilor românici, împământinirea ţăranilor cari, veacuri de rândul, fără pic de ogor pe seama lor, şi fără o justiţie pentru suferinţele lor nefărgite, au dat pământului acestuia fulgerări de glorie, i-au dat latinitate şi neatarnare, şi cari, la 6 ani după 1907, au impus Europei respect pentru regatul de ei durat la gurile Dunării!! Ei su alergat în număr de 450.000. Au alergat şi au suferit, fără excepţie, toate greutăţile campaniei. Au murit şi mor cu satele şi nu se plâng; dar speră. Ei voiesc să răscumpere prin braţele lor — singurul lor capital şi cea mai mare bogăţie a ţării! — pământul celor cari nu-l muncesc şi-l lasă încă şi pe mâna unor intermediari, cari, grăbiţi la îmbogăţire îl exploatează fără cruţare şi pe ei şi pe locuitorii lui. Iată problema pe care o pune, nu un ziar de tiraj, ci un întreg popor de 6 milioane şi jumătate suflete!

Prin o asemenea reformă, însă, împământinirea s'ar realiza numai în parte. Mai e nevoie să i se acorde exerciţiul drepturilor cetăţeneşti în reprezentanţa ţării şi asta o făcând evreii prin „impământinire”!

Iar, dacă se va proceda mai înainte la împământinirea „progresivă” a evreilor — atunci, ţinând seamă că fiecare cetăţean evreu e, neapărat, şi alegător — şi încă ce alegător! — România va avea mai mulţi alegători evrei decât ţărani şi majoritatea de alegători evrei în diferite oraşe. Şi o repet, vor rămâne un corp străin, —

fiecare tare cât zece — evrei — români, români — evrei, români de naţionalitate evreiască ori de religie mozaică, deci duşmanii ţării, așa cum au păstrat-o, au mărit-o şi o doresc românii!

În scurt, trebuie să se recunoască adevărul că rezolvarea chestiunii evreeşti prin abdicare, şi nu prin intransigenţa onorabilă şi patriotică, se face nu în complul clasei conducătoare — care, ori-cum nu se va resimţi imediat — ci în complul zecilor de mii ale burgeziei şi muncitorimeii române din oraşe şi în special, în complul milioanele de ţărani. Deci socoless, că numai un parlament în care milioanele acestea vor fi real reprezentate, va avea dreptul de a se pronunţa în chestiunea împământinirii „progresive” a evreilor stabiliţi în România. —

Iar un asemenea parlament fără îndoială nu va înţelege să rezolve chestia evreiască prin abdicarea ţării, ci prin abdicarea evreilor.

Dacă se poate..

Acest vechiu ziar — de altfel ca întreaga presă românească din afară de graniţele României — a înţeles şi înţelege să nu ia atitudine în procesele dintre partidele politice din Ţară; dar s'a socotit întotdeauna dator să-şi spună respect cuvântul, atunci când a fost vorba de chestiuni de interes vital pentru România şi pentru românii ei. Credincios acestei tradiţii a dat ospitalitate rândurilor de faţă.

Procedura penală militară.

Referitor la ştirea, ce s'a făcut turneul prin toate zările — am dat-o eri şi noi — că guvernul ungar stăruie pentru amânarea introducerii procedurii penale militare, fixate pentru 14 Iulie 1914, guvernul vinez anunţă, că ştirile despre amânare sunt nebazate şi nu este nici o intenţie a conducerii de-a amâna introducerea numitei proceduri în termenul legal.

Miniştrii români decoraţi.

O telegramă din Belgrad anunţă, că regele Petru, a conferit marea cruce a „Vulturului alb” d-ilor Titu Maiorescu, Iache Ionescu şi Al. Marghiloman.

„Vestita” armadie română.

Cu acest titlu publică „Az Est” o corespondenţă din Predeal despre armata română. Corespondenţa e scrisă de un corespondent ocazional şi e plină de minciuni şi exagerări la adresa, în deosebi a ofiţerilor români, cari afirmativ s'au purtat prost şi au maltratat soldaţii. Înşiră câteva cazuri concrete, cari sunt foarte neverosimile. Sursa corespondenţei o putem găci, dacă considerăm, că în ea se face mare plângere asupra unui medic-ofiţer în rezervă, cu numele Salomon, care ar fi fost maltratat de câtra un maior... Salomon? Wie hájszt?

Noul ministru bulgar la Bucureşti.

După cum se anunţă din Sofia, d-l Simeon Radew a fost numit, printr'un ucaz regal, ministru plenipotenţiar la Bucureşti.

Comisiunea mixtă bulgar-română

Însărcinată cu fixarea pe teren a traseului noiei frontiere dobrogene şi a început lucrările. Institutul geografic al armatei române a însărcinat cu executarea acestor lucrări patru căpitani ingineri topografici, la dispoziţia cărora s'a pus tot personalul trebuincios executării lucrărilor.

Biserica în serviciul maghiarizării.

de Dr. V. Moldovan.

IV.

Românii ortodoci şi biserica de maghiarizare.

Pentru cel ce judecă numai după aparenţe apropiata înfiinţare a unei episcopii gr. or. maghiare, aceasta va apărea drept o urmare a slabei împotriviri a românilor gr. catolici. Planul înfiinţării ambelor episcopii fierbe de mult în cazanul acela infernal în care se pregătesc atâtea măsuri de desnaţionalizare a naţionalităţilor.

Dacă a venit rândul mai întâi la episcopia de Hajdudorogh, aceasta e o urmare a principiului tactice că ori ce atac trebuie încercat în totdeauna în punctul unde e mai slabă rezistenţa.

La înfiinţarea episcopiei de Hajdudorogh, singura rezistenţă mai serioasă a fost cea din partea scaunului papal. În momentul însă când aceasta a fost delăturată toate au mers strună.

Încât pentru episcopia gr. or. maghiară lucrul stă tocmai invers. Aici nu-i lipsă de nici-o învoire din partea vreunui for superior bisericesc. Episcopia va fi produsul unei legi votate de parlament ca ori ce altă lege.

Greutatea pentru ei însă începe în momentul când va avea să se pună în practică legea, când va trebui să se facă delimitarea teritorială sau personală a noiei episcopii.

În biserica ortodoxă nu există absolutismul hierarhic în sensul căruia un cap bisericesc superior să poată dispune în mod discreţionar asupra singuraticelor parohii. Fiecare parohie e o persoană morală de drept şi fără învoirea ei nu poate nime dispune asupra aparţinerii ei la una sau altă episcopie. Şovinismul nesăţul însă au găsit şi aici icul dracului cu care să ne spargă rândurile. După cum cetesc în prea bine informată „Budapesti Hirap” la noua episcopie se vor alătura şi acele parohii aparţinătoare de prezent metropoliei Române sau Sârbeşti cari vor hotărî aceasta cu o majoritate de două terţialităţi. Iată una din dispoziţiile diavoleşti, cari în viitor va fi sorgintea unui puvoiu de atacuri violente asupra bunurilor noastre naţionale-bisericeşti.

Consecvenţi principiului de naţionalitate în biserica ne-am împăca mai uşor cu gândul dacă îndată la început se vor rupe de noi parohiile maghiarizate din Săcuime şi de pe pustă. Nu ar fi să se scoată din sărite nici împrejurarea că pe viitor se va mai afla ici colo câte-o parohie reslăfită de trupul neamului, care să enunţe cu o majoritate de două terţialităţi trecerea la episcopia maghiară.

Teamă ni-e însă că guvernul şi întregul aparat administrativ atârândor de el va da curs liber acestor proces naturali de diferenţiere după naţionalitate. În hiperzelul lor maghiarizator vor proceda după receptul pe care îl vedem aplicat faţă de parohiile gr. cat. dela oraşe unde se lucră deja cu toate armele de intimidare şi de momire a persoanelor dependente de puterea de stat.

Se vor face şi la ortodoci ba ici ba colo încercarea de-a câştiga cu bani pe câte-un preot inconştient care să lucreze pe sub mână pentru complectarea voturilor la două terţialităţi.

Ce nu poate face dacă are bani? Englezii au cumpărat de pildă independenţa unei ţări întregi, a Irlandei. Parlamentul din Dublin abia după o „prelucrare” temeinică, care a costat milioane, a decretat uniunea cu Anglia.

Cu cât mai uşor îi va fi unui notar prepotent dela sate să-şi vâre nasul în toate afacerile bisericeşti, de cari până acum a trebuit să stea departe. El va

aduna într'un mânănciu toate nemulţumirile fie faţă de preot fie faţă de impositele bisericeşti şcolare, îşi va câştiga cu încetul partid până când într-o zi va avea majoritatea de două terţialităţi.

Ni-e groază şi ne cugetăm câte lupte, frecări, persecuţii şi corupţii se va porni prin satele asupra cărora îşi va arunca ochii molochul maghiarizator.

Şi apoi care va fi soarta minorităţilor româneşti cari vor fi alăturate la o episcopie streină de limba lor naţională.

Toate aceste perspective triste faţă de viitor trebuie să pună pe gânduri pe cei cari poartă răspunderea pentru integritatea bisericii ortodoxe române mai ales când vom vedea că statul nu va lăsa neîntrebuinţat nici cealaltă armă de-a ne zăpăci şi sdrobi, anume de-a înfiinţa parohii gr. or. maghiare pe seama minorităţilor maghiare ori cât de neînsemnate ar fi ele.

Mai ales la oraşe se vor ridica biserici de-aceste pompoase ridicate din bugetul ţării adecă din sudoarea noastră a tuturor cetăţenilor chiar şi dacă credincioşii acestor biserici de stat nu vor fi mai mulţi de 10—20 înşi.

Odată incuibaţi într'o comună sau oraş, preoţii ortodoci maghiari vor începe vânătoarea după suflete, bine ştiind că fiecare suflet câştigat pentru biserica maghiară e în acelaş timp câştigat şi pentru interesele de maghiarizare. Şi în luptele acestea grozave noi nu vom avea pe partea noastră scutul acela puternic al diferenţei de credinţă, prăpastia aceea uriaşă ce a existat între Irlandezul catolic şi între Englezul protestant.

Aproape singura noastră armă va fi finerea vecinic neadormită a conştiinţei naţionale în fiecare credincios al bisericii româneşti. Sinoadele parohiale gr. or. cari până acum şi-au văzut în linişte de afacerile lor bisericeşti şcolare şi epitropieşti vor deveni în viitor teatrul unor violente lupte de naţionalitate.

Biserica ortodoxă va trebui să-şi facă datoria deja de-acum protestând cu energie faţă de punctele vătămătoare ale proiectului de lege despre noua episcopie gr. or. maghiară.

Nu ne facem iluzia că clerul înalt oriental se va jertfi în lupta pentru apărarea bisericii, punând crucea şi celelalte insignii arhierieşti la dispoziţia ministrului vrăşmaş. Atât însă aşteptăm cu tot dreptul ca să se prezinte în casa magnaţilor şi să desfăşure o luptă vrednică, iar în caz că nu ar fi ascultate, să susţină gravaminele chiar şi în faţa tronului printr'un memorandum bine lucrat.

În linia primă însă sinoadele diecesane şi congresul naţional bisericesc vor trebui să se pătrundă de marea răspundere faţă de biserică şi neam şi mai ales faţă de posteritate.

Glusul lor de protest să pătrundă în sufletul întregului neam românesc de pretutindenea şi să stârnească un uragan de revoltă sufletească care să se audă la Budapesta ba chiar şi la Viena. Noi nu vom putea ameninţa cu trecerea. În schimb însă la timp bine venit ne vor face bune servicii marea biserică ortodoxă din România şi Bucovina, cari vor trebui să-şi ridice glasul în favorul nostru, iar la caz de nevoie să ne dea dovezi chiar şi cu fapta de solidaritatea Românilor ortodoci.

V.

Funcționarii români.
Catechizarea.

Rezultatele funeste ale episcopilor maghiarizatoare le vor simți întâi și întâi bieții noștri funcționari publici. E drept, că numărul lor azi e dispărent. Mai ales în administrație pierdem mereu terenul.

Cu toate acestea până acum am avut conștiința liniștită că ori cât s-a încercat societatea maghiară șovinistă să ne înstreneze pe acești funcționari a existat o legătură puternică între ei și noi: *biserica*.

Până acum ne-am obicinuit a vedea la biserică barem la praznicele mari și pe cei mai timizi funcționari de stat. Deasemeni nimeni nu le putea lua în nume de rău, dacă din prilejul unui botez, cununie sau înmormântare le venea la casă preotul român. Pe viitor lucrul acesta se va schimba radical. Cel din urmă fir, care mai lega pe acești funcționari de neam se va rupe.

Cei ce vor fi siliți mai întâi să contribuie la înființarea bisericilor de stat prin orașe vor fi tocmai acești bieți împiegați.

Având să aleagă mereu între bunăvoiața șefilor lor dela cari le atâră înaintarea și între biserică lor națională ei vor jertfi deși cu inima îndurerată pe aceasta din urmă.

Urmările cele mai dureroase pentru interesele generale ale neamului va fi, că finerii noștri pe viitor se vor îndemna și mai cu anevoie ca să mănânce pâinea amară a funcționarului de stat sau administrativ. Mai ales părinții cu copii mulți trebuie să fie îngrijiți de viitorul lor. Puținele cariere rămase libere și pentru fii poporului nostru, ca preoția, advocatura etc. se luptă deja cu un surplus îngrijitor. Cu toate acestea suntem convinși că fiecare părinte român mai bine își va îndemna copiii să emigreze în altă țară, decât să-i știe în vre-o funcțiune publică de unde până și tatăl nostru cel românesc e alungat.

Nu mai puțin dureros ne vor atinge bisericile maghiare, cari se vor înființa de sigur în toate orașele, în chestiunea catechizării elevilor români dela școlile de stat și comunale.

Incălcările de până acum de-a-constrânge pe catechiții români să propună religia în limba maghiară, pedepsirea lor prin detragerea ajutoarelor de stat etc. nu a avut alt scop decât ca opinia publică românească să se obicinuească cu încetul cu limba maghiară.

Îndată ce însă într-o localitate va exista parohie gr. cat. sau gr. or. maghiară se va face presiune asupra elevilor și a părinților ca să cerceteze oarele de catechizare ale preotului maghiar.

Ba ne putem aștepta să se interzică peste tot catechizarea din partea preoților români.

Iată punctul unde interesele bisericești gr. cat. și a celei gr. or. coincid și unde numai așa vom ajunge a ne apăra

de primejdia comună, dacă prelații ambelor biserici vor proceda mână în mână dând astfel un aplomb mai mare protestelor lor.

Educația religioasă a tineretului e o chestiune internă de credință a fiecărei biserici.

E absurd până și pretenția ca îngrijirea asupra acestei educații să fie luată din mâinile autorităților bisericești respective și concretizată preoților unei biserici străine fie chiar de aceeași credință. Nu cetim cum foile maghiare reclamă mereu preoți rom. catolici maghiari pentru conașionali lor din America sau din România? Măcar că biserica rom. catolică e o biserică internațională.

Prelații noștri vor putea invoca și argumente de natură religioasă morală pe când cei cari vor încerca să lipsească bisericile românești de a îngriji însăși de catechizarea generațiilor lor tinere au în vedere curat scopuri detestabile de cucerire politică.

E drept, că în politică dreptul e pe partea celui mai tare, iar cel mai tare e de prezent statul ajuns sub dominațiunea elementelor șoviniste.

Cu toate acestea faptul că într-o eventuală acțiune comună a clerului înalt în chestia catechizării va avea pe partea sa și un argument de natură religioasă morală, le va ușura mult poziția și le va mări șansele de reușită.

Dacă ambele biserici românești resp. căpeteniile lor își vor apăra cu bărbăție și solidaritate punctul de vedere, guvernul îi va răzbi cu mult mai greu decât dacă se va lăsa ca fiecare biserică sau chiar episcopie să se aperse aparte cum va ști și va putea!

Toate dezastrele noastre de până acum avem să le mulțumim faptului trist, că greul luptei l-a purtat numai unii dintre prelați, iar ceilalți și-au văzut de afacerile lor locale.

Chestiunea catechizării e cu mult mai însemnată și o înfrângere în punctul acesta va fi o pierdere cu mult mai grea, decât ca ea să se poată scuza cu recompense materiale ce le dă guvernul unei sau altei episcopii cu vădită intenție de-a sparge falanga de apărare a clerului înalt.

Cine are urechi de auzit să audă. Durere și în punctul acesta judecata asupra felului cum și-a apărât unul sau altul dintre arhierii bisericești, e rezervată aproape exclusiv — istoriei.

Presă română s-a achitat de datoria ei dacă a semnalat de cu vreme primejdia și a făcut atenție pe cei chemați, să stea la postul lor.

Vizite la București. Din București se confirmă știrea, că părechea regală spaniolă va face o vizită la curtea regală română. Vor mai vizita apoi Bucureștii familia regală a Greciei și regele Sârbiei.

Lucrările pentru delimitarea Albaniei. Din Roma se anunță, ca comisiunea internațională pentru delimitarea frontierelor de sud

ale Albaniei s'a întrunit eri la Brindisi pentru a preciza programul ei de activitate în toate amănuntele. Zilele viitoare comisiunea va pleca în localitatea Stilos, de unde vor începe delimitările.

Ministrul de externe albanez, Mufid Bey, care a fost primit Luni de ministrul de externe Berchtold, a declarat unui ziarist următoarele:

»Audiența s'a învârtit în jurul chestiunii Arghiro-Castro. Am spus ministrului că smulgerea acestui oraș va cauza Albaniei o răsădă ce nu se va putea vindeca nici-odată. Conte Berchtold ne-a pus în vedere întreg concursul guvernului austro-ungar«.

Basa galbină. În China e proiectată reorganizarea radicală a for-

ței militare și ridicarea ei la starea armatelor europene moderne.

În privința aceasta se anunță din Peking următoarele:

Președintele republicii Juanșikkai a declarat ambasadorului german că guvernul central ar dori ca armata chineză să fie reorganizată de ofițeri germani, pe baza serviciului militar obligator. Conform proiectului guvernului, care se va depune la toamnă pe biroul parlamentului, efectivul armatei chineze pe timp de pace va fi de 800.000 soldați.

Reorganizarea armatei chineze va dura cinci ani. După acest interval, China va intra în rândul marilor puteri militare.

Interesele României și Bulgariei în Turcia.

Convorbire cu un diplomat român.

București 2 Septembrie.

Acum după-ce planul de revizuire a tratatului dela București a fost luat dela ordinea zilei și după-ce comisiunile mixte pentru delimitarea noilor granițe ale statelor balcanice sunt în plină lucrare, toate privirile sunt îndreptate spre delegația turco-bulgară, care e în drum spre Adrianopol, pentru a stabili noua graniță între cele două țări mărginașe.

Puterile mari s'au liniștit, Rusia pare a fi renunțat definitiv la planul unui boicot financiar în contra Turciei, și impresia generală este, că Puterile mari vor lăsa deocamdată în sarcina delegațiilor turci și bulgari, ca să tranșeze chestia delimitării graniței.

De sine înțeles, că indirect Puterile mari, ca și în decursul tratatelor dela București, vor influența, după interesele lor, pe unii sau pe alții dintre reprezentanții celor două guverne în cazul când pretențiuni prea exagerate, fie dintr-o parte fie dintr-alta, ar amenința obținerea unei înțelegeri turco-bulgare.

In genere se crede că tratativele între Turcia și Bulgaria vor ajunge la un bun sfârșit și se spune chiar că tratativele nu vor dura mai mult de 3 săptămâni.

Chestia, care preocupă actualmente cu deosebire cercurile politice ale României în legătură cu tratativele turco-bulgare, este: că ce raporturi vor urma, după rezolvirea acestui ultim epilog al războiului balcanic, între Turcia și Bulgaria, iar de-altă parte cum se vor prezenta pentru viitor relațiunile între Turcia și România. Ambele aceste chestiuni stau în strânsă legătură, căci atât Bulgaria cât și România au interese importante economice cu Turcia.

Un distins membru al corpului diplomatic român, care de mult timp funcționează în Turcia, a făcut reprezentantului ziarului „Minerva” în privința aceasta următoarele declarațiuni importante:

Conflictul existent între Turcia și Bulgaria se va sfârși cât de curând, în favoare celei dintâi. Turcia va rămâne stăpână pe Adrianopol și Kirkilise, iar Bulgaria va obține, la est de râul Marița, doar câteva sate populate cu bulgari.

În Tracia sunt foarte puțini bulgari și foarte mulți turci. Sunt acolo mai mulți greci decât bulgari, deci era firească dorința Turciei de a rămâne stăpână pe Tracia.

Odată terminat conflictul existent, între Turcia și Bulgaria se vor stabili strânse legături economice.

Bulgaria a rămas singurul vecin al Turciei europene. Ea găsește încă, de mult în Turcia, un admirabil debușeu pentru produsele ei agricole și chiar pentru produsele micii sale industrii.

De-acum încolo acel debușeu îi va fi și mai folositor, deci Bulgaria are un mare interes să trăiască în bune relațiuni cu Turcia, căci aspirații naționale Bulgaria nu mai poate avea în Turcia rămasă în Europa.

Bulgari neliberați sunt în ținuturile ocupate de greci și sârbi, deci într-ocol se vor îndrepta a-părășile Bulgariei.

La cucerirea Constantinopolului nu se mai pot gândi bulgari. Capitala Turciei e de prea multă vreme ochită de ruși, ca să îndrăznească bulgarii a pune stăpânire pe ea.

Apoi pe viitor nu va mai fi cu putință o alianță balcanică în contra Turciei și aceasta va fi ori când în măsură să reziste atacurile venite dela bulgari.

Din punctul de vedere politic Bulgaria are un îndoit interes să trăiască bine cu Turcia; întâi, ca să n'o aibă contra ei; al doilea, ca s'o aibă alături de ea contra grecilor.

Iată atâtea motive ce vor determina pe bulgari să trăiască în bună armonie cu turcii.

România deasemenea are interese să trăiască bine cu Turcia. Ea ne poate

fi de mult folos economic, dacă nu și politic.

Noi exportăm și azi în Turcia produse agricole și petrol, dar am putea exporta cu mult mai mult, dacă am încheia convențiuni speciale cu acel stat.

Azi bulgarii exportă mai mult decât noi, atât în Turcia, cât și în Egipt.

Dacă nu vom lua măsuri din vreme, vom ajunge să pierdem debușeu economic din Turcia și Egipt. Ne va lua locul Bulgaria.

Interesul nostru politic ce ne poate lega de Turcia e, ca acest stat, încă destul de puternic prin posesiunile lui din Asia, se nu devină satelitul Bulgariei și să n'o ajute pe aceasta când ar răvni să se răzbuie contra noastră.

Presă din România să lămurească opinia publică asupra acestor fapte și împrejurări și să determine o apropiere cât mai mare de Turcia, înainte ca bulgarii s'o fi atras în sfera intereselor lor.

Prinderea brigăzii bulgare la Ferdinandovo.

Convorbire cu generalul G. Bogdan

— Fine. —

Când operațiunea prinderii și a dezarmării brigăzii bulgare a fost terminată, am trimis pe ofițerii prizonieri în România, iar gradelor inferioare și soldaților le-am dat drumul după ce fiecare jura înaintea preotului diviziei noastre, că nu va mai lupta în contra, Românilor.

Tunurile luate dela bulgari, 12 de câmp și 4 de munte, precum și aproape 7000 arme de mână, le-am expediat tot atunci în țară.

Vestea că soldații prinși au fost puși în libertate s'a răspândit repede în localitățile din împrejurimi și după aceea multe zile veneau numeroși soldați bulgari din alte unități, cari depuneau armele, jurau și primeau dela mine bilete de voe de a se înapoi la vetrele lor.

Aceasta dovedește cât de profundă era dezorganizarea în armata bulgară cauzată de intrarea trupelor române în Bulgaria.

Dar la Ferdinandovo n'am avut numai mulțămirea să capturez o brigadă bulgară; acolo am pus stăpânire și pe un foarte bogat depozit de alimente. Era depozitul pentru alimentarea armatei bulgare de nord.

Am găsit acolo, în cantități considerabile, făină, grâu, fasole, zahăr, ceai, conserve de carne și pește, grăsimi de porc, untdelemn, etc. etc.

Mulțămirea acestui depozit intrat în stăpânirea noastră, divizia comandată de mine, n'a avut trebuință, dela plecarea din țară, până la înapoierea de către noi a sile de aprovizionare din partea intendenței românești.

Trupele din divizia 1 cavalerie au avut cea mai bună și îndestulată hrană. Din proviziile găsite la Ferdinandovo am mai adus și la București.

— Probabil e din cauza abundenței de hrană, ați avut și puținii bolnavi.

— Relativ foarte puțini. În divizia 1 n'au fost atinse de holeră de cât două escadroane, cari au fost izolate la timp și au fost scăpat de holeră cu foarte puține victime. Având mult ceai și zahăr de la Ferdinandovo, trupele au beut aproape numai ceai, iar în Balcani, la

Din lume.

III.

Când soarta — glumește.

De V. Pribeagu.

Avea timp să toarcă firul celor petrecute și adănc regretate. Pe urma ranei primite în duelul ce nu se putea evita, a stat trei luni în spital, — pe cheltulala proprie. Umărul drept îi fusese perforat de un glonte, atât de nenorocos, încât era amenințat să nu-și mai poată întrebuița brațul și degetele.

Teama de a nu mai putea munci, — lipsa de mijloace pentru trai, simțită tot mai mult la ieșirea din spital, — rușinea ce o simțea și neputința de a se răzbuna, îl făceau să regrete adănc plecarea din Alexandria pentru un capriciu, — atras de flora Nordului.

Constatare că florile de aici, mai pale, mai bolnăvicioase, de toată aparența lor de-o desăvârșită nevinovăție, poartă otrăvă primejdioasă, cu atât mai primejdioasă cu cât te predispun mai puțin să te ferești.

— La miazăzi, femeile cu ochi de șerpi și mlădicioase ca pantera, — îți spun parcă la întâia vedere, că să le iubesti, dar să te ferești de ele.

Nevinovatele, blânde de la Nord, îți câștigă încrederea, te desarmează, apoi te zdrobesc...

Părăsind spitalul, a scris la mai

multe locuri, căutând un post. Dar noorul îl părăsise. Nu afla nici un loc vacant.

Iar peste o lună, isprăvise toți banii, încât tânjea din puținul credit ce-l avea și din amanetarea unor obiecte de valoare.

De Cecilia nu mai auzise nimic și Doamne, — cum ar fi vrut să-i privească o singură dată în față, — ca să o umilească cu o singură, — fulgerătoare privire.

— Păreai un inger — dar ești o canalie! — iar fi spus și ar mai fi duelt odată cu bărbatul ei.

Din întâmplare, la stradă, a zărit pe împletatul dela gară, logodnicul Ceciliei, la braț cu dactilografista, care o înlocuise pe Cecilia.

— Are haz atâta pretenție... Își zise el zimbînd cu ironie. Apoi s'a luat pe urma lor, să afle că unde locuiesc. Astfel va avea prilej să dea ochi cu Cecilia. Aproape de gară, ia văzut intrând pe sub o poartă. A stat acolo câteva ceasuri, dar prietina Ceciliei nu mai ieșea, prin urmare ei stau în aceiași curte.

A mai pândit în câteva rânduri dar n'a dat ochi cu Cecilia.

Flori calzi de primăvară adiau afară și lumea ieșea la soare, prin parcuri.

Intr'o Duminecă în sfârșit, a văzut-o în parc, cu mama ei. Slăbise.

Urmărindu-le de departe, a văzut că cele două femei au intrat la casa lor, unde stătuseră și mai înainte.

A stat zădarnic însă până noaptea târziu, Cecilia n'a mai ieșit, — nici bărbatul ei n'a venit să o ducă.

Emil nu știa ce să mai creadă. — Se va fi certat tânăra păreche? Sau bărbatul e dus în vre-o călătorie.

S'a dus la gară și aflând că bărbatul Ceciliei nu plecase din oraș, a rămas și mai nedumerit.

Dimineața aștepta la poarta unde intrase Cecilia cu mama ei și în sfârșit a văzut-o ieșind.

Ea abia că l'a recunoscut și a roșit toată.

— Bună ziua d-le secretar! — zise ea cu țeamă.

— Nu sunt secretar! — răspunse Emil brusc.

— Scuză...

— N'am să scuz nimic! Vreau să-ți spun părerea ce o am despre d-ta, pe urmă să mergi să spui bărbatului d-tale că stau gata să-i dau satisfacție...

— La bărbatul meu? — Eu nu sunt măritată, d-le Collini, — zise ea, cu teamă și mirare.

Iar Emil a rămas buimăcit.

— Cum? Nu-ți era logodnic acela? întrebă el.

— Atunci da, — însă mi-a trimis inelul, chiar din pricina scrisorilor d-tale...

— Așa? Ei vezi, de ce le-ai arătat atunci? îi zise el mai blând și mai răzburat nițel.

Dar răspunsul Ceciliei l-a buimăcit și l-a desmetecit totodată.

— Cum? Eu? — Foarte frumos, d-le Collini! După-ce îi trimiți lui scrisorile, — după-ce ne strici... Ah! d-le Collini, d-voastră meridonali sunteți prea puțin scrupuloși.

Iar Emil nu știa ce să mai creadă. Intorsătura era prea rețedă, lovitura era prea nemeritată pentru Cecilia.

— Și el unde-l? a mai întrebă Emil.

— Nu știu, — nu l-am mai văzut...

— Mie mi se pare că s-a căsătorit cu pretina d-tale, care te înlocuia. I-am văzut la braț, intrând într-o casă. Acum încep să pricep. Pretina d-tale, aflând scrisorile, le-a dat logodnicului... și el a luat-o de nevastă... Unde mergi? Vino, că te însoțesc! O ră aflăm cheia enigmei...

Și plecând spre biuroul unde muncia acum Cecilia, el i-a povestit de purtarea dactilegrafistei care o înlocuise, de părălială, de duel și de concedierea lui. Cecilia nu știa nimic de toate aceste. Când a primit inelul dela logodnicul ei, pe un bilețel îl scria nu mai atât: »Primește inelul. Am aflat totul. La biroul vechiu să nu mai mergi, că ești concediată. Crezuse deci că toate aceste isvorăsc dela Collini. A fost atât de deprimată, încât n-a mai aflat cu cale să umble după amănunte.

— În sfârșit acum au trecut toate, — zise ea sosind la biuro, — când să se despărță. Nu te învinuiesc nici pe

d-ta, — doar nu puteai ști ce se va naște din lucrul acesta. A fost o ștergărie nevinovată cu scrisorile acele dar ai suferit și d-ta destul...

S-au despărțit; dar când să ia dela biuro, Emil o aștepta.

— Mi-a venit o idee! — zise d-voastră să ne convingem, dacă de fapt ei s-au căsătorit.

— Dar pentru-ce? — întrebă Cecilia.

— Iată de ce: am să-i felicit și să le mulțumesc, că fără să vrea, am liberat din lanțuri un inger bun, a mata.

— D-ta începi de nou strengările, pe cum văd. La ce ți-ar folosi asta? Eu sunt cu mult mai mândră, decât să mă interez de ei...

Cu toate aceste, mergând încet pe stradă, s-au înțeles ca altă-zi să treacă amândoi de câteva ori pe la poarta »lor«, ca să se convingă, ori să întreb câte ceva dela portarul casei.

La despărțire Emil i-a sărutat mâna.

— Mă ierți Cecilia? Mă poți ierți?

— Pentru-ce? D-ta n'ai vrut să...

— Ți-am cauzat poate durere. L-ai iubit doar... și poate că suferi și acum. zise Emil, ținându-i mâna strânsă la ale lui. Dar ea zâmbea.

— Nu, d-le Collini. Dacă el mi ținca capabilă ca să-l înșel, ca logodnică, de sigur că nu avea părere cinstită despre mine. Și astfel nu merita — iubirea mea.

Petrohan, unde am stat mai mult timp, aerul era m'nunat și apa bună, așa că trupele au dus-o foarte bine.

— Nu era cu puțință de înălțatură holera? — Prin mijloacele dictate de serviciul sanitar, nu. Veți înțelege cât de greu e în campanie să dai soldaților să bea apă fiartă, când n'ai puțință să prepari acea apă: s'o fierbi, s'o răcești, s'o fi acoperită și s'o ai în cantitate îndestulătoare, la orice moment, pentru mii de oameni.

Cu ceai am salvat trupele de holera.

— Dar acțiunea dv. nu s'a încheiat la Ferdinandovo.

— De acolo am înaintat, trecând defileul greu al Balcanilor și ne-am oprit la Petrohan, unde am stat mai mult. Acolo ocupasem crestele și orice atac din partea trupelor bulgare ne-ar fi fost nouă favorabil.

Dela Petrohan pornisem spre Sofia, hotărâți să intrăm în capitala Bulgariei. Când totul era pregătit pentru acest act și când ne aflam la cel mult 25 km. de Sofia am primit, în ziua de 13 Iulie, după miezul nopții, telegrama prin care mi se spunea să nu mai înaintez și să mă retrag din nou la Petrohan, unde s'aștept noui comunicări.

Telegrama aceea a coincis cu plecarea d-lui general Coandă la Niș.

Am executat ordinul și, cu tot regretul, m'am îndepărtat de Sofia, revenind la Petrohan, unde am stat până la ordinul de demobilizare, când am pornit în spre țară.

Zăbind d-nul general Bogdan a adăugat:

M'am înapoiat cu două regrete: că n'am intrat în Sofia și că n'am stat mai mult timp la poalele de sud ale Balcanilor, unde clima era atât de prietenoasă pentru toți!

— Ine'o întrebare: Ce impresie v'au făcut ostașii bulgari?

— Cea mai bună. Oamenii voinici, sănătoși, rezistenți: purta fiecare pe el câte 250 cartușe, ceace e foarte mult. Echipamentul lor era foarte bun, după cum bună era și hrana lor.

Magnații în diplomație.

- Ambasador nou la Petersburg.
- Magnați unguri în diplomație.
- Ce scrie »Az Estc«.

Ambasadorul de la Petersburg al Austro-Ungariei se retrage de la postul său și ca urmas al lui cele mai multe șansele are contele *Friedric Szapary*, de prezent șef de secție în ministerul de externe austro-ungar.

Cu numirea lui Szapary de ministru rezident al nostru în Petersburg se sporește numărul magnaților unguri, aplicați de diplomația noastră și plasați pe lângă curțile europene. Azi sunt mulți magnați unguri acreditați, ca ambasadori în diferite capitale, având a apăra interesele monarhiei în străinătate.

Mai înainte vreme aceasta era o raritate, cum raritate a fost și numirea contelui *Andrássy Gyula* de ministru de externe al monarhiei noastre. Azi monarhia e reprezentată în Paris de un conte Széchenyi, în Berlin de contele Szögyény-Marich, care se poate lăuda cu prietenia împăratului *Wilhelm* și acum vom avea și la Petersburg un magnat ungur, pe *Fr. Szapary*. Un ungur între Ruși! Nu vă pare cam nostim? Ar mai resta, ca în locul lui *Berch-*

Și s-au despărțit.

Altă zi Cecilia era liberă după masă. Au plecat deci pe cum s-au înțelese, povestind împreună, spre gară. Când la cotitura străzii, fată-i și pe el dol. Veneau la braț. Atunci Emil, cu o mișcare repede a luat brațul Ceciliei, strângând-o aproape de el.

— Lasă-i să plezească de năcăz! — zise el către Cecilia.

Iar ea, pricepând, s-a dat și mai aproape de Emil și îi vorbea privindu-l cu dragoste, părând că nu observă faptul ei logodnic și fosta ei prietenă. Mergând așa, păreau o păreche tină, delogodnică îndrăgostită.

Celalți doi, când i-au zărit, au rămas încurcați. El era palid, ea roșie.

Iar Emil cu Cecilia, treceau pe drum veseli, abea privindu-i, — ca niște oameni în plină fericire.

Când au trecut de cotitura străzii, au izbucnit amândoi în hohote de râs.

— Ai rămas același copil petulant, zise ea.

— Iar d-ta același tinger! i-a răspuns el.

— Ei, lasă-mi acum brațul și nu mai vorbi așa...

— Nu, Cecilia, — acest braț e al meu de astăzi. Avem două mărturii, cari ne-au văzut la braț. Nu trebuie să le facem plăcerea de a ne ști altfel. Și doar acest braț e atât de potrivit în-
tr-un meu. Lasă-l Cecilia, lasă-l! — O

thold când acesta se va retrage, să fie numit ministru de externe al monarhiei habsburgice — contele *Tisza*. Atunci să vezi minunății în diplomația noastră. *Berchold* cu vestitul lui status-quo și cu chestiunea revizuirii tratatului de pace din București, ar rămânea pe jos. *Tisza* ar »comite« și mai mari »genialități« încât diplomații europeni, mai cu seamă Rușii și Francezii ar aplauda de bucurie...

Aceasta e partea slabă a diplomației noastre. De când magnații unguri au influență în conducerea treburilor externe, politica monarhiei are convulsii de bruschetă și trece prin blamagii grave. De giaba, magnații unguri rămân și în străinătate tot mai mult magnați, iar nu politici isteți, nu diplomați...

E interesant ce caracteristică a acestor stări ne dă »Az Estc« din care reproducem, fără comentariu, următorul pasaj:

»E fapt cunoscut — zice ziarul — că în posturile diplomatice ale monarhiei se află azi în majoritate magnați unguri. Conți maghiari sunt trimiși în cele mai multe capitale și la convenții serbătorești, printre fracurile diplomaților, brodate cu fir de aur, în tot locul strălucesc câte un costum de gold maghiar (diszmagyar).

»Nu putem însă să fim de loc mândri de un asemenea avantaj. Anul acesta istoric, în care sămănăturile monarhiei au fost bătute de mai multe ori de grindină, l-a împlinit Austro-Ungaria tot cu magnați diplomați maghiari. Dar ei nu s'au dovedit de diplomați de samă, ca magnații însă de sigur sunt destul de buni.

Și ne venea a crede, că d'n lupta aceasta diplomatică, vom învâța ceva. Văzând că *Hartwigii*, *Ciaricovii*, *Șobecii cum au sucit după voie pe iluștri noștri conți, gândeam că se vor călca oameni capabili*. Dar nu! La Petersburg e lipsă de un om nou, iar la noi omul în diplomație începe tot numai de la contele în sus!...

Din Săcele.

— In atențiunea deputaților noștri din camera ungară.

Încă dela începutul războiului balcanic în țara noastră s'a sistat liberarea de pașapoarte pentru cei mai mulți.

Pentru comunele noastre mărginașe cum sunt și Săcelele, această ordinațiune a fost și este extrem de păgubitoare, căci este știut, că oamenii noștri în țara aceasta sunt numai mofașii, iar averea o au în România. Acum ei sunt amenințați în lipsă de pașapoarte, sau să-și piardă toată averea ce o au în România, sau să nu mai dea p'acasă pe la familiile lor, sau cu pericolul vieții pe căi lătrănuș se treacă pentru de-a-și păstra avutul.

Zadarnic am remonștrat la pretură, la comitat, ba trimis-am jalbă și la înaltul Minister, căci nimeni n'are urechi de auzit când e vorba, de neazurile bietului Român.

Nu e mirare deci dacă pe lângă acestea și multe alte mizerii ce le îndură oamenii noștri când vin și merg în România — vedem cu inima strânsă de durere cum cei mai buni ai noștri ne părăsesc, căutându-și altă patrie.

În fața acestor de lucruri triste apelăm și la deputații noștri ca să mijlocească la locurile competente, ca această ordinațiune devenită absurdă,

să te ocrotească întotdeauna brațul meu și dragostea mea va încerca să-ți câștige iertarea pentru ce ți-am pricunoscut...

Ea nu mai spunea nici un cuvânt. Și-a lăsat brațul strâns într-al lui și s-au dus așa până acasă la ea.

La poartă s-au despărțit atât de greu. Emil îi spunea să pregătească de pe acum pe mama ei, pentru a se muta împreună la Alexandria, după căsătorie. I-a mai spus apoi, că altă zi să iasă de tot din serviciu și să se pregătească de căsătorie și călătorie.

Mergând spre locuința lui, a intrat la poartă și a dat pentru fostul șef din Alexandria, următoarea telegramă:

»Mi-am împlinit scopul, taina plecării mele. M'am însurat și sunt gata să mă întorc oricând la serviciu. Rog răspuns.

Iar altă zi a primit telegrafic două mii de franci din Alexandria, cu rugarea să cumpere un cadou din partea șefului pentru D-na *Collini* și să se întoarcă necroși. Pentru el, ca dar, îi trimitea un concediu de 15 zile, pentru călătoria de nuntă.

Când s'a dus cu vestea la Cecilia, ducea cu el telegrama, un buchet de flori și două verighete.

să se revoace — reluându-se liberarea normală a pașapoartelor.

Zemovie Popovici
preot.

Adunarea despărțământului „Zernești“.

Adunarea despărțământului »Zernești« s-a ținut Duminecă în 18/31 Aug. în comuna Polana Mărului sub conducerea dir. *Ioan Ionică* ing. silv. Înainte de adunare a avut loc o frumoasă expoziție de copii organizată de agentura locală cu concursul prețios al medicului *Dr. Pompiliu Nistor*. Au fost expuși în total 86 copii dela 2—4 ani, dintre cari au obținut premiul I. de câte 3 cor. 22, premiul II. de câte 2 cor. 14 și premiul III. de câte 1 coroană 29 copii. Au fost premiați deci 65 copii cu suma de 123 coroane, dintre cari 38 coroane au încurs ca oferte benevole dela d-nii: *P. Dan* dir. școl. 3 cor., *A. Gogonea* și *Moise Micu* preoți câte 2 cor., *Nic. Pană* inv. penz. 4 cor., *Dr. E. Sămpetean* și *Dr. Romul Oltean* advocați câte 3 cor., *George Cutean* farmacist, *N. Rimbeț* notar câte 3 cor., *Virgil Nistor* preot 2 cor., *Mircea Tomas* preot 2 cor., *George Moșoiu* comerc. 2 cor., *I. Vodă* notar 2 cor., *D-na Dr. O. Cernea* soție de adv. 4 cor. și d-na *I. Ionică* soție de silv. 3 cor. Copii premiați au făcut cea mai bună impresie prin trupurile lor sănătoase, trunchioase și bine dezvoltate. Toți au fost fotografiați în grupă.

După expoziție s-a ținut ședința adunării cercuale, la care — durere — dintre țărani, fiind timpul prea înaintat au luat parte foarte puțini. Secretarul *P. Dan* a citit raportul general despre activitatea anului 1912/13. S-a constatat, că comitetul cercual a dezvoltat o frumoasă activitate mai ales prin ținerea de prelegeri și aranjarea de serate literare populare. Dar unele agenturi nu-și fac datoria, bibliotecile sunt părăsite, numărul membrilor scade, mulți din membrii sunt în restanță pe 2 și 3 ani cu taxele, alții refuză să plătească taxele restante, deși au primit foaia »Transilvania« și alte beneficii dela Asociațiune. Adunarea a luat măsuri înțelepte pentru de a introduce spirit nou de viață în agenturi, aceste organe însemnate ale despărțământelor. Membrii restanțieri vor fi provocați din nou să-și achite taxele, iar aceia cari au declarat categoric casarului, că nu mai plătesc, precum sunt doi domnii protopopi, au fost șterși prin adunarea cercuală din lista membrilor, având a se raporta despre aceasta și comitetului central.

Adunarea a votat mai multe propuneri studiate și prezentate adunării de comitetul cercual. Astfel este propunerea referitoare la înființarea de cooperative, la formarea biroului de informații gratuite pentru popor în chestiuni economice, financiare și judiciare, la obligativitatea stipendiștilor de a face examen din limba și lit. română, la combaterea alcoolismului etc.

Din raportul casarului *Dr. Pompiliu Nistor* s'a constatat, că despărțământul dispune de o avere de 345 cor. bani depuși la banca »Creditul«. În decursul anului expirat despărțământul a primit un ajutor de 50 cor. dela comitetul central și 50 cor. dela banca »Creditul« din Zernești, deasemenea a primit și donațiuni de cărți dela *Ioan Ionică*, *Dr. Pompiliu Nistor* și *Virgil Nistor*. Donatorilor li s'a adus mulțămirea. S'a exprimat mulțămirea și a celor, cari în mod gratuit și cu jertfe de bani și de timp au organizat cele 15 șezători și 12 prelegeri pentru poporul din cele 5 comune ale despărțământului, anume domnii: *I. Ionică*, *P. Dan*, *Dr. P. Nistor*, *V. Pană*, *Dr. E. Sămpetean*, *Dr. R. Oltean*, *Dr. O. Cernea*, *I. Sperchez*, *Constantin Iencică*, *Iariu*, *Plotogea*, *Moise Brumboiu*, *Titus Popovici*, *Tr. Ripescu* și alții.

De încheiere a urmat organizarea despărțământului pe un nou period de 3 ani. S-a ales cu aclamațiune director *Ioan Ionică*, membrii în comitetul cercual: *Moise Micu*, *Aron Gogonea*, *Gregoriu Manolă* preoți, *Dr. Romul Oltean*, adv., *George Cutean*, farmacist, iar secretar *Valeriu Pană*, inv. Fostului secretar și membru în comitet *P. Dan*, care de 8 ani a purtat această sarcină onorifică adunarea cercuală i-a exprimat mulțămirea protocolară.

Suntem siguri, că noul comitet ales, care dimpreună cu ceilalți membrii naturali ai comitetului în calitate lor de membrii fondatori și pe viață ai Asociațiunii anume: domnii *Andrei Coleș*, farmacist, *Dr. Oct. Cernea*, *Dr. Eugen Sămpetean*, *Gheorghe Moșoiu*, și reprezentantul băncii »Creditul« formeză grupare respectabilă de forțe care vor duce micul despărțământ »Zernești« din izbândă în izbândă. Dumnezeu să le ajute!

Un participant.

ȘTIRI.

— 21 August 1913.

Un document istoric. D-nul doctor *Manolescu-Strunga*, care a luat parte, ca voluntar, în regimentul de artilerie din Roman, comunică ziarului »Mișcare« din Iași următoarea inscripție găsită de d-sa pe o fotografie a marelui bărbat de stat *Ioan C. Brătianu*, expusă în muzeul din *Poradim*. Inscripția, scrisă în limba franceză, aparține frunțașului cetățean bulgar *Daniel Popov* fată-o:

»Ofer orașului *Plevna*, orașul meu natal, acest portret și al ilustrului cetățean și patriot român *I. C. Brătianu*, pentru a fi pus în galeria mausoleului istoric ridicat înadins în acest scop, în onoarea creatorului Bulgariei moderne.

»Subsemnatul martor ocular al acestor evenimente, cari au pus bazele Bulgariei actuale, colaborator tot atât de fervent pe cât de modest al îndeplinirii lor, îl ofer deasemenea compatrioților mei, îndemnându-i de a avea cultul marilor oameni, cari au creat Patria noastră, desfructând țara barbarilor cari au robite-o un timp de mai multe secole.

»Ilustrul român de la 1866 până la 1878 și chiar în timpul acestui război liberator, n'a încetat de a fi un adevărat desinteresat campion al liberării Bulgariei de sub jugul Turcilor.

»*I. C. Brătianu* chiar ca ministru și consilier al ilustrului său străpân, *M. Sa Regele Carol I* al României, n'a părăsit pe ilustrul Suveran pe câmpul de bătăe, de cât după ce armata aliată Ruso-Română cucerii ireductibilă redută *Plevna*.

»Să-i fie amintirea eternă printre Bulgari.

Holera. În România — după comunicatul oficial din 18 Aug. v. — merul epidemiei de holera este: bolnavi vechi 429, confirmări noi 86; total 515, din cari au murit 36 și au rămas 479. La aceștia se adaugă 956 izolați în lazaretul militar din *Zimnicea* și 29 în ambulanța »Crucei Roșii« dela *T. Măgurele*.

În Ungaria. Mai multe cazuri de holera s-au ivit în comitatul *Bereg*, unde epidemia la proporții tot mai mari. S-a constatat oficioz, că în aceste părți ale Ungariei holera a fost adusă din *Galiția*. În comuna *Solyva* și *Vanj* s-au ivit până acum mai multe cazuri de holera dintre cari câteva mortale. Aparăul *Latorța* e contaminată cu bacilii holerei, așa că autoritățile au interzis locuitorilor să mai folosească apa acestui râu, care acum e păzit de soldați. Pentru localizarea epidemiei s-au luat cele mai aspre măsuri. La propunerea preturii din *Solyva* și *Alsovercke* s-a oprit intrarea în țară a tuturor străinilor din *Galiția*.

Principala *Ferdinand* al României și principesa *Maria*, cari trebuiau să plece la *Sigmaringen* pentru a asista la ceremonia căsătoriei ex-regelui *Manuel* cu nepoata principelui *Ferdinand*, au fost siliți să renunțe la această călătorie, principesa fiind reținută în țară de demobilizare și executarea măsurilor sanitare privitoare la armată.

Convocare. On. membrii ai desp. IV. *Murăș-Uoara* al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, precum și toți cei ce doresc înaintarea în cultură a poporului român sunt invitați la adunarea generală ordinară a acestui despărțământ, ce se va ține în școala gr. cat. din *Uoara* de sus la 11 Septembrie st. n. 1913 la 3 oare p. m. — *Emiliu Pop* dir. desp.

Despărțirea bisericii bulgare de patria hăț. Correspondentul din *Sofia* al ziarului »Dimineața« comunică următoarele: Încă dela încheierea păcii din *București* se observa un curent în sensul ca bulgarii să rupă ori ce legătură cu biserica greacă și să treacă la biserica catolică. În cercurile bulgarilor macedoneni se vede în aceasta singurul mijloc de apărare contra desnaționalizării și convertirii la patriarhat. Ideea aceasta e propagată acum și de presa zilnică, care apelează la opinia publică și la preoțime să adere la ideea ca biserica bulgară să se despărț de cea grecească și să recunoască Roma, care va primi cu brațele deschise pe bulgari.

Cartierul general al armatei române, începând de ieri, a fost transferat la *București*.

Congresul căilor ferate europene se ține — după cum se știe — în fiecare an în câte o altă țară. De rândul acesta congresul se va ține în România și va avea loc — după cum suntem informați — la *Sinaia*, în zilele 3 și 4 Septembrie v. În congres se vor stabili tarifele de transport pentru anul viitor. Vor lua parte 25 de delegați.

Episcopul *Hossu* însănatogăț. »*Alkotmány*« înregistrează, cu bucurie, știrea că episcopul *Vasile Hossu* s-a însă-

nătoșat pe deplin și se va reîntoarce în curând la reședința sa.

O nouă operetă românească. Cetim în »*Minerva*« că cunoscutul maestrul de muzică *I. G. Brătianu* a dat la iveală o nouă operetă »*Principesa Dora*«, în trei acte, alcătuită pe un libret scris de d-l *Dușescu-Dușu*. Noua operetă a fost primită de d-l *Grigoriu*, care o va reprezenta în stagiunea de iarnă.

Aviatorul *Aurel Vlaicu* a executat alaltieri un splendid sbor asupra *Bucureștilor*. Seara pe la orele 6 și un sfert — ni se scrie din *București* — au trecut pe deasupra orașului trei aeroplane: un »*Farmanc*«, un »*Taubec*« și un aparat »*Vlaicu*«, care era condus de inventatorul său inginerul-aviator *Aurel Vlaicu*. Deasupra bulevardului și universității simpaticul aviator *Aurel Vlaicu* a executat virajii superbe, cari au stârnit admirația tuturor privitorilor.

Un morun monstru. Din comuna *Jurilofca* (județul *Tulcea*, România) se anunță, că pescarul *Nichifor Jora* a pescuit în mare, lângă punctul *Periteasca*, un morun în greutate de 496 kilograme. Trișau pește avea o lungime de 4 metri și diametrul de 1.70 m.

Știri mărunte. Pe sfârșitul lunii Septembrie se așteaptă la *Gădăliș* sosirea *M. Sale* monarhului.

Tot în luna Septembrie — după cum se anunță din *Viena* — împăratul *Wilhelm* al Germaniei va sosi la *Troppau* unde va vizita pe contele *Lorich*, iar mai apoi — în localitatea *Gretz* de lângă *Troppau* — va fi oaspele principelui *Lichnowsky*, ambasadorul din *Londra* al Germaniei.

Ni se scrie din *București*, că dl *Bațaria*, fostul ministru turc, a părăsit capitala României, plecând la *Constantinopol* prin *Constanța*.

250 muncitori ai fabricii de vapoare »*Danubius*« au declarat greva.

Coperișul bisericii minorităților — una din cele mai vechi monumente istorice ale *Vienei* — a fost distrus alaltieri noapte de incendiu, provocat de un trăznit care s'a descărcat în coperișul bisericii.

AVIZ. Un absolvent de gimnaziu cu matura, »caută farmacia *Nicolae Colesiu* din *Bărlad*, (România) ca practicant începător. 1 — 12.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Pentru masa studenților români. a dăruit dl *Ambroziu Beresan* senator în *Hațeg* suma de 10 cor., în amintirea decedatei sale soții *Maria* născ. *Novac-Buniac*.

Primească marținosul donator sincerile noastre mulțămite. — Direc. școalelor medii gr. or. rom. din *Brașov*

Excursiune. Societatea sodalilor Români »*Lumina*« din *Brașov* își va ține excursiunea obișnuită în polana *Duminecă* în 25 August (7 Sept.)-1913. Plecarea va fi la orele 7 dimineața din localul Societății la locul numit »*Muceha* cu brazil« în caz de timp nefavorabil se va amâna pe *Dumineca* viitoare. La dispoziție s'au pentru public 5 focuri.

POSTA REDACȚIUNEI.

Dlul *I. V. tn B.* Ai făcut foarte rău, că ai ales chiar pe »*Pesii Hirlap*«. Raționamentul, că din acest ziar ți vei putea forma un anumit sentiment de ură e deosebit de eronat. Pentruce ți-ai aduce pe dracu în casă cu banii *Dale* obștiți cu trudă, când noi avem atât de necesități culturale, cari reamă banii *Dale*? Știm, că și alții dintre ai noștri abonează acest ziar. Îi condamnăm din tot sufletul. Acest ziar care varsă atâtea bale împotriva noastră trebuie scos din casele noastre. Neavem lipsă de usturoii jidanilor cari pe deoparte injură pe soldatul român și virtuțile acestuia, iar pe de altă parte cer drepturi pe seama »vitejilor« jidani cari și-au vărsat »sângele« pe câmpiile Bulgariei.

Lasă deci ziarele periocunțiale și abonează mai bine ziarele românești, dacă ți ea să nu-ți turburi echilibrul mental.

ULTIME ȘTIRI.

Sofia, 3 Sept. Trupe turcești au ocupat pe malul drept al *Mariței* localitățile *Kirdsali*, *Maznanli*, *Soflu* și *Gümüldsina*. În orașul *Xanti* trupele turcești s'au încăerat cu trupele bulgare, cari s'au retras.

Paris, 3 Sept. Tratatul între Poartă și Bulgaria se vor termina în curând cu cedarea de către Bulgari în toate punctele principale. Turcii sunt pregătiți pentru toate eventualitățile, și când Bulgarii sunt cu totul istoviți.

Proprietar: *Nicolescu Branice & Comp*
Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp
Redactor responsabil: *Ioan Brotea*.

KASINO din SINAIA

funcționează regulat din luna Iunie până la finea lunii Octombrie.

MARI ATRACTUNI

**Teatru de comedie
Teatru de operă și operetă
Teatru de varietăți senzațional**

Cu cei mai celebri artiști din Europa.

NOTAȚI BINE!!

In fiecare săptămână schimbare totală de program.

In fiecare Sâmbătă și Duminică serbări și reprezentații extraordinare cu acelaș preț moderat.

2 mari orchestre de artiști din Paris și Montecarlo.

10-10

Balsamul Farmacistului A. THIERRY.

este o doborâre vindecătoare la toate suferințele de plămâni, piept, alină cata. ... peripneumonia, tusea. Are efect excelent la laringită. Prin gargarizare imită de difteritis, răgușală etc. Vindecă frigurile, Vindecă boala de ficat, stomac intestine colică, asthuma, eonglutinare, acreala în gât, etc. Vindecă trănții, hemoroide. Are efect purgativ, curăță rinichi, excită apetitu. Servește cu succes la dureri de dinți, folosit ca apă de gură întărește gingiile, delătură mirosul greu din gură și stomac, dureri de cap, soldină etc. Mijloc bun contra limbricilor. Folosit extern pentru rane, foc viu, fistule, gurgiu, arsuri, degerături, rae. — Să nu lipsească din nici o casă, cu deosebire când grăzează influența colera și alte epidemii. — A se adresa:

An die Schutzensel-Apotheke
des A. THIERY in Pregrada bei Rohitsch.
12 e mici sau 6 duple sau 1 sticlă specială costă 5 K 60 b.
La comanda mai mari prețuri sczute

Alifia „entifolia veritabilă.”

oprește și vindecă învâlnirea sângelui, face operația de prisos. Se folosește: la stagnarea curgerii laptelui de prisos, dureri de piept, foc viu, suferințe vechi la picioare, oase, răni, umfături de picioare și carie; răni de lovituri, contuziuni, scoaterea corpurilor streine ca tandări de sticlă, aschii, năsip, alica, ghimoi etc., la umfături abscese, alaba, umfături de unghii, rășica, răni la picioare, răni produse de arsuri, degerături, umfături de gât, răni la copii etc. etc.

2 boreane costă 3 K 60 bani, cu ramburs sau trimiterea banilor. Se capătă la farmacia Josef v. Pörök și la farmacia din Ungaria. En gros la Dreguerit: Thelmayer & Seitz, Kochmeister Nachf. Brüder Rodanovits in Bpest. Unde nu se află depeziți să se facă comanda direct la 11-50

Schutzengel-Apotheke des A. Thiery in Pregrada bei Rohitsch.

S-a deschis din nou

Restaurantul dela Promenadă

Renovate din nou toate localitățile, modern aranjate două săli de mâncare, cameră separată. Verasă cu mese și grădină.

Bucătărie de clasa primă, Etere excelentă Dreher, Vin de masă curat. Diferite sorturi, Vin în butellii, Sampanie, Licheruri etc.

Prețuri solide! Serviciu cu atenție!

Imi iau voe a invita pe On. public din oraș și jur a vizita Restaurantul, recomand bucătăria care este vestită ca foarte bună. Primec abonamente pentru cost în Restaurant și afară cu preț moderat.

Cu toată stima:

Peter Renovich
birtaş.

5-8

Instrucție de cusut și croit.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public că primesc

ELEVE

cărora le pot da instrucție în cusutul și croitul modern de albituri în mod perfect și practic. Apeland la sprijinul On. public semnez cu toată stima:

Paula Horn.

Strada Năsipului de Jes Nr. 4
în apropierea spitalului.

1-4

Nr. 5900—1913

Concurs

Pentru stipendiile vacante Din fundațiunea „George Vișa”.

1. Un (1) stipendiu de 100 cor. folosit de Ioan Augustin Căliani, cl. III. elem., Alba-Iulia.

2. Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit de Letiția Cucuiu, prep. curs. III. Oradea-mare, — destinat pentru acel tinăr român, care ar dori să cerceteze vre-o școală pedagogică sau școală reală. Consăngenii fondatorului au preferință. Rugărilor vor trebui înaintate către capitul gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș în Blaj, până la termenul mai sus indicat, provăzute cu carte de botez și copia testimentului școlastic de pe an școl. trecut, cari consăngenii vor avea să alature la rugare și atestat de consăngenitate dela oficial parhial concernat.

3. Un (1) stipendiu de 50 cor. folosit în anul școl. 1912/13 de către Demetriu Todlea, gimn. cl. V. în Blaj, — destinat pentru copii, cari cercetează clasa de învățare ale școlilor medii.

4. Un (1) stipendiu de 40 cor. folosit în an. școl. 1912/13 de către Fodor Radu, gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinat pentru copii, cari cercetează despartimintele superioare ale școlilor medii sau astfel de școli, cari stau pe acelaș nivel cu școlile medii. Stipendiile de sub 3, 4 și 5 vor conferi acelor tineri sau tețite aparținătoare la familia lui George Vișa, cari vor dovedi purtare morală și progres în studiu. Blaj, din șodința conșist. rială, ținută la 2/15 August 1913.

Avis.

O Domnișoară

română se cută lângă doi copii, la **Gabriela Dr. Popovici** Nagyvárad, Sztaroveszky u. 21.

Dr. KENYERES

Doctor în științele medicale universale. — Laborator medical și consultațiuni — Aranjament medical cu electricitate.

Emanatie de Radium. Instalație de Oxygen.

pentru boale de nervi și interne.

Ehrlich 606. Dr. Spengler vacinare contra otitei. Examinare de cărcă (Zeiss microscop): bacterii de tuberculoză — la ivirea otitei I gonococcus, Syph. spirochete — boale de sânge — spermă etc. — Analize chimice. Ingrijire cu serum, la boale de piele etc.

Brasov, Cetate, Strada Spitalului Nr. 2.

Telefon 43. (Casa nouă din colț a lui Nagy). Telefon 48
Ordinațiuni dela 11 1/2—12 1/2 oare. La dorință prospecte

Vizitele D-lor Colegi le primesc bucuros.

Negoț nou de vâpseli de primul rang.

Aduc la cunoștința Onor. public, a vâpsitorilor de odăi și a comercianților că am deschis în

Brasovechi, strada lungă No. 9 o

Prăvălie de vâpseli și uleiuri,

bogat asortată cu toate sorturile de vâpseli.

Am și un deposit de tot felul de scări.

Prețuri moderate. 24-30) Serviciu solid.

N. ARSU, Vâpsitor de odăi și comersant de vâpseli.

„PIXOL” Remediu contra purcelor la pomi (Blutlaus).

Efect suprinzător și durabil.

Prețul 60 bani, K. 1.— K. 1.50.

Se capătă la

KRAFFT & HERBERTH Droguerie, MEDIC.
BRASOV, Târgul Grâului No. 8. (5-6)

— Engleză —

(London) dă lecții în Gramatică, conversație și literatură, nu numai în limba ei maternă, dar și în limba franceză, italiană și spaniolă. Se dă instrucție și la mandolină.

Ad. May Greig
Strada Spitalului Nr. 57.

1-8.

Avis.

Damă franceză, cu praxă de mai mulți aai, dă instrucție în **limba franceză. Strada Caterinei nr. 18.**

2-3

Cețiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei”.

Mare asortiment la stofe moderne pentru dame și bărbați — Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete.

92-104

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!